

УДК 42

Лацік І. – ст. гр. ЕЕ-21

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

КОНЦЕПЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ВІЛЬЯМА АРТУРА ЛЬЮІСА

Науковий керівник: викладач Букетова Н. В.

Поки ви не запізнитесь на важливу зустріч, ви не помітите що ваш годинник відстає. Поки не захворієте, ви не зможете достойно оцінити роль медицини. Так трапилось і з економічною наукою: допоки світ не сколихнула економічна криза, доти її напрацювання не були цікаві пересічним громадянам. Тепер усі, затамувавши подих, слухають економічні прогнози та думки фахівців.

Англія, як в технічному прогресі, так і в розвитку економічних знань займає одне з провідних місць у світі. В цій роботі ми хотіли б розкрити, хоча б частково, погляди вченого, нобелівського лауреата Вільяма Артура Льюїса на економічний розвиток світу. В процесі своєї дослідницької роботи Льюїс розглядав економіку країни, що розвивалася, як дуальну, а не єдину, в яку входить і аграрний, традиційний, сектор, і промисловий, капіталістичний. «Третій світ», як правило, володіє надлишком безграмотних сільськогосподарських робітників. При низьких затратах на навчання ці працівники могли б бути залучені до роботи в секторах торгівлі і промисловості, що зростали. Отримані таким чином прибутки сформують ті заощадження і той капітал, якого так сильно потребують країни «третього світу» для свого економічного промислового прогресу.

Учений підняв питання про введення курсів лекцій для чорношкірих в американських університетах, оскільки дотримувався твердого переконання, що традиційна освіта служить дорогою до прогресу. До 1955 р., коли Льюїс опублікував «Теорію економічного зростання» ("Theory of Economic Growth"), він удосконалив і розширив свою первинну модель. Він допустив, що світове економічне виробництво складається з «сталі» (готового промислового продукту розвиненого світу), «кави» (експортної монокультури, що базується на природних ресурсах «третього світу») і «продовольства» (виробленого і там, і там).

Ключовим товаром було прийнято «продовольство», яке виробляється з високою ефективністю «на півночі» і з низькою продуктивністю на «півдні», що і визначає несприятливі для останньої умови торгівлі. Тому основним шляхом поліпшення торгового балансу і забезпечення розвитку «третього світу» було визнано підвищення продуктивності сільського господарства та інвестування заощаджень в промисловий сектор на «Півдні», що розширювався. Розширенням регіональної торгівлі, стверджував учений, вони можуть зрештою прискорити свій власний розвиток, навіть якщо сповільниться економічне зростання в розвинутих країнах. Він також звинуватив розвинені країни в «недоліку усвідомлення» ними «взаємної залежності» обох типів економіки.

Льюїс розділив Премію пам'яті Нобеля з економіки за з американським економістом Теодором Шульцем «за новаторські дослідження економічного розвитку... у додатку до проблем країн, що розвиваються». У своїй Нобелівській лекції «Уповільнення механізму зростання» ("The Slowing Down of the Engine of Growth") Льюїс з'єднав свої теорії щодо природи світової торгівлі і її історії, висунув ідею про те, що найменше розвинені країни не повинні більше залишатися залежними в своєму економічному зростанні від розвинених країн. Основною заслугою вченого є те, що він розробив план розвитку країн «третього світу», який визнано дієвішим за славнозвісний «план Маршала»! Жаль, що нема ще одного такого Льюїса, що розробив би план розвитку постсоціалістичних країн...